

4.2 Fiche 2: Problemen met motoriek

In de klas

Tijdens de vioolles heeft Joke het moeilijk om de vingers van de linkerhand soepel te bewegen.

Tijdens de slagwerkles heeft Joris het moeilijk om een gelijkmatig ritme afwisselend met linker- en rechterhand te spelen.

Maaïke begint met trillende vingers aan haar optreden. Haar toucher, positionering en adembeheersing stukt.

4.2.1 Achtergrondinformatie

o Mogelijke problemen

Er zijn verschillende soorten motorische problemen:

Grof motorische problemen

de leerling heeft een coördinatieprobleem . Hij of zij kan niet geautomatiseerd eenvoudige handelingen uitvoeren. Dit kan zich uiten in het niet gelijktijdig kunnen gebruiken van handen en voeten, in onhandige motorische bewegingen, in het niet kunnen aanleren van pasjes of vrij eenvoudige handelingen bijvoorbeeld.

Fijn motorische problemen

De leerling heeft opvallende problemen om fijne bewegingen sierlijk en geautomatiseerd uit te voeren. Bij het bespelen van een instrument heeft de leerling bijvoorbeeld een houterige vingerbeweging. Het geschrift is onregelmatig. Schrijven op een notenbalk of op de lijn lukt bijna niet. De samenwerking tussen oog en handen verloopt niet gecoördineerd. De leerling maakt veel bijbewegingen of kan niet gemakkelijk ogen en handen gelijktijdig gebruiken. De samenwerking tussen beide handen verloopt niet gecoördineerd (bimanuele coördinatie).

Dyspraxie en DCD (Developmental Coordination Disorder)

De leerling kan niet of bijna niet een handeling uitvoeren gelijktijdig met een andere handeling als praten, denken of schrijven. Het gebruik van een computer bij schrijftaken maakt het leven gemakkelijker. Orde en structuur door derden ondersteund zijn noodzakelijk. Deze vorm van stoornis is zeer weerstandig tegen remediëring en therapie.

Problemen met motorische onrust

De leerling is overbeweeglijk, hij prutst voortdurend of wiebelt op de stoel, kan niet stilzitten ook niet na herhaaldelijke opmerkingen, hij raakt andere leerlingen voortdurend aan, ...heeft last van overbeweeglijkheid, hoofdbewegingen, trillende handen en vingers. .

o Mogelijke stoornis

Kan voorkomen bij NLD, visueel-ruimtelijke stoornis, dyspraxie, DCD, autisme, ADHD, dysorthografie...

4.2.2 Mogelijke interventies

4.2.2.1 Stimuleren

- ✓ Bekrachtig het kind voortdurend (verbaal of materieel bv. beloningsstickers).
- ✓ Doe motorische taken voor i.p.v. verbaal uit te leggen.
- ✓ Opteer eerder voor een auditieve methode, leg minder nadruk op het lezen.
- ✓ Motorische onrust: voorzie regelmatig een motorisch tussendoortje waarbij de onrust kan wegebben: organiseer kleine toonmomenten/voorspeelmomenten in een veilige omgeving.
- ✓ Accepteer en relativeer de motorische problemen. Geef positieve aandacht.

4.2.2.2 Remediëren

- ✓ Leer leerlingen bewust worden van bewegingen en posities: bv. ademhaling.
- ✓ Laat verschillen in muziek (f, mf, p, ...) aanvoelen door te laten spelen/zingen met gesloten ogen. Breng eerst grote verschillen aan, daarna kleinere zodat men zich bewust wordt van de motoriek (fijne motoriek, lichaamsbeheersing: ademhaling, ...).
- ✓ Piano/orgel: laat eerst spelen met de minst ontwikkelde hand en/of voet, daarna met de andere hand/voet. Ten slotte met beiden.
- ✓ Laat ritmes springen en/of dansen.
- ✓ Vertrek vanuit een totale beleving van de muziek.
- ✓ Breng extra structuur op alle mogelijke manieren: auditief, visueel, in de ruimte en de organisatie.
- ✓ Doe voor en laat imiteren. Gebruik voldoende woord bij elk gebaar.
- ✓ Gebruik eigen hulptermen bij motorische uitvoeringen, bedenk rijmpjes en zinnen die je steeds opnieuw gebruikt.

4.2.2.3 Differentiëren en Compenseren

- ✓ Geef een kleur per hand (via notatie op muziekstuk en bv. armband aan juiste hand...).
- ✓ Gelijkzijdigheid begrenst beweeglijkheid: combineer twee verschillende bewegingen waardoor de motorische onrust kan verminderen.
- ✓ Verwoord wat je ziet. Maak heel expliciet wat je precies verwacht.
- ✓ Stel duidelijke grenzen over wat je toelaat en wat niet. Noteer die grenzen op een blad dat je uithangt. Gebruik visuele cues bij wat je toelaat en wat niet.
- ✓ Geef meer tijd.
- ✓ Geef meer oefeningen, doe aan preteaching, reteaching en overlearning.

4.2.2.4 Dispenseren

- ✓ Beperk de motorische moeilijkheidsgraad bij evaluatiemomenten.